وضعیت و چشم‌انداز آینده کشاورزی کرواسی

مقدمه

کشاورزی بخش مهمی از اقتصاد کرواسی را تشکیل می‌دهد، نه تنها به دلیل سهم آن در تولید ناخالص داخلی(GDP) ، بلکه به دلیل نقش آن در تضمین امنیت غذایی، حمایت از توسعه روستایی، ایجاد اشتغال و حفظ فعالیت اقتصادی در مناطق کمتر توسعه یافته کشور. کرواسی به دلیل ویژگی‌های متنوع اقلیمی، جغرافیایی و طبیعی خود، شرایط مساعدی برای انجام طیف وسیعی از فعالیت‌های کشاورزی، از کشاورزی فشرده و تولید دام در مناطق قاره‌ای گرفته تا تاکستان، زیتون‌کاری، تولید میوه و کشت محصولات مدیترانه‌ای در مناطق ساحلی دارد.

با وجود این مزایا، کشاورزی کرواسی همچنان با چالش‌های ساختاری دیرینه‌ای از جمله زمین‌های کشاورزی پراکنده، بهره‌وری ناکافی، ظرفیت‌های فرآوری محدود، کمبود نیروی کار و وابستگی قابل توجه به محصولات غذایی وارداتی مواجه است. در عین حال عضویت در اتحادیه اروپا، دسترسی به بازار واحد اتحادیه اروپا و منابع مالی قابل توجهی را تحت سیاست مشترک کشاورزی (CAP) ، برای تولیدکنندگان کروات فراهم می‌کند که می تواند در نوسازی تولید، بهبود رقابت‌پذیری و حمایت از توسعه پایدار روستایی بسیار موثر باشد.

۱ .اهمیت اقتصادی و ساختار کشاورزی کرواسی

طبق گزارش اداره آمار کرواسی (CBS) ، ارزش کل تولیدات کشاورزی کرواسی در سال ۲۰۲۵ به ۳,۱۵۸ میلیارد یورو رسید که افزایش اسمی ۲,۲ درصدی را در مقایسه با سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد. ارزش افزوده ناخالص کشاورزی در آن مدت ۱,۷۰۷ میلیارد یورو بود که نسبت به سال قبل ۳,۵ درصد افزایش داشت. مصرف واسطه‌ای، که شامل هزینه‌های بذر، خوراک دام، انرژی، کود و سایر نهاده‌های تولیدی می‌شود، به ۱,۴۵۲ میلیارد یورو رسید. نیروی کار کشاورزی تقریباً در ۱۷۲۰۰۰ واحد کار سالانه باقی ماند. با این وجود، تولیدات فیزیکی کشاورزی در سال ۲۰۲۵، ۲,۷ درصد کاهش یافت، از جمله تولید محصولات کشاورزی ۲,۶ درصد و تولید دام ۲,۷ درصد کاهش داشت. کشاورزی کرواسی شامل تولید محصولات کشاورزی و دامداری می‌شود. طبق داده‌های سال ۲۰۲۵، تولید محصولات کشاورزی ۵۴,۸ درصد و تولید دام ۴۵,۲ درصد از کل حجم فیزیکی تولید ناخالص کشاورزی را تشکیل داده است. مناطق اسلاونیا، بارانیا و سریم که از مناطق قاره ای کرواسی بحساب میروند، در گندم، ذرت، جو، سویا، آفتابگردان و چغندر قند تخصص دارند. در مقابل مناطق ایستریا، دالماتسیا و سایر مناطق ساحلی بر انگور، زیتون، میوه و محصولات مدیترانه‌ای متمرکز هستند.

در طول سال ۲۰۲۵، تولید خوک 12.9 درصد و تولید شیر 2.9 درصد کاهش و تولید گاو 3.3 درصد و تولید مرغ 8.8 درصد افزایش داشت. همچنین تولید گندم 27.6 درصد، تولید انگور 25.7 درصد و تولید آفتابگردان 12.1 درصد افزایش و تولید ذرت 18.8 درصد، تولید سویا 22.6 درصد و تولید سیب‌زمینی 18.5 درصد کاهش داشتند.

کشاورزی تقریباً 1.8 درصد از تولید ناخالص داخلی کرواسی را در سال ۲۰۲۴ تشکیل داد، در حالی که این رقم در سراسر اتحادیه اروپا 1.2 درصد بود.

۲ .تجارت خارجی محصولات کشاورزی و غذایی

تجارت خارجی یکی از مهمترین شاخص‌های ضعف ساختاری کشاورزی کرواسی است. طبق داده‌های نهاییCBS ، کل صادرات کالاهای کرواسی در سال ۲۰۲۵ تقریباً ۲۵,۲۴ میلیارد یورو و وارداتش ۴۵,۲۳ میلیارد یورو بوده است و این کشور کسری تجاری تقریباً ۱۹,۹۹ میلیارد یوروی داشته است.

طبق طبقه‌بندی استاندارد تجارت بین‌المللی(SITC) ، کرواسی در سال ۲۰۲۵ تقریباً ۳,۰۸ میلیارد یورو غذا و حیوان و دام زنده صادر کرده است، در حالی که واردات اش در این حوزه ۵,۶۲ میلیارد یورو بوده است. در بخش نوشیدنی‌ها و دخانیات، صادرات کرواسی تقریباً ۵۰۵ میلیون یورو و واردات اش ۸۳۳ میلیون یورو و در بخش روغن‌ها و چربی‌های حیوانی و گیاهی صادرات اش تقریباً ۸۹ میلیون یورو و واردات اش ۱۶۹ میلیون یورو بوده است.

دسته بندی محصولات	صادرات (میلیون یورو)	واردات (میلیون یورو)	مانده (میلیون یورو)
غذا و حیوانات زنده	3,081.2	5,622.3	−2,541.1
نوشیدنی‌ها و دخانیات	504.8	833.3	−328.5
روغن‌ها و چربی‌های حیوانی و گیاهی	88.8	168.7	−79.9
مجموع	3,674.8	6,624.3	−2,949.5

منبع: سی‌بی‌اس، آمار تجارت خارجی برای سال ۲۰۲۵

در کشاورزی اولیه، جنگلداری و شیلات، صادرات تقریباً ۱,۳۹ میلیارد یورو و واردات ۱,۴۲ میلیارد یورو و در بخش فرآوری مواد غذایی، صادرات ۲,۱۳ میلیارد یورو و واردات ۴,۶۶ میلیارد یورو بوده است که نشان دهنده بزرگترین عدم تعادل در غذاهای فرآوری شده می باشد.

آخرین داده‌های تجارت خارجی برای سال ۲۰۲۶

در دوره ژانویه تا ژوئیه ۲۰۲۶، صادرات مواد غذایی و حیوانات زنده به ۱,۷۵۸ میلیارد یورو (+۰,۹٪ نسبت به سال گذشته) رسید، در حالی که واردات با ۳,۷٪ کاهش به ۳,۱۸۹ میلیارد یورو مواجه بود. کسری آنها به ۱,۴۳۱ میلیارد یورو کاهش یافت که تقریباً ۱۳۸ میلیون یورو کمتر از سال قبل است.

رده، ژانویه–ژوئیه ۲۰۲۶	صادرات (میلیون یورو)	واردات (میلیون یورو)	مانده (میلیون یورو)
غذا و حیوانات زنده	1,758.2	3,189.2	−1,431.0
نوشیدنی‌ها و دخانیات	285.8	557.8	−272.0
روغن‌ها و چربی‌های حیوانی و گیاهی	60.1	95.8	−35.7
مجموع	2,104.1	3,842.8	−1,738.7

منبع: سی‌بی‌اس، داده‌های موقت برای ژانویه تا ژوئیه ۲۰۲۶، منتشر شده در ۹ اکتبر ۲۰۲۶.

در همین دوره، صادرات محصولات اولیه کشاورزی، جنگلداری و شیلات ۷۲۱٫۲ میلیون یورو (-۳٫۸٪) و واردات ۸۴۵٫۸ میلیون یورو (-۱٫۵٪) بوده است و صادرات صنایع غذایی ۷٫۱٪ افزایش یافته و به حدود ۱٫۳۰ میلیارد یورو رسید، در حالی که واردات ۴٫۳٪ کاهش و به ۲٫۶۲ میلیارد یورو رسید.

محصولات اصلی کشاورزی و غذایی صادراتی و وارداتی

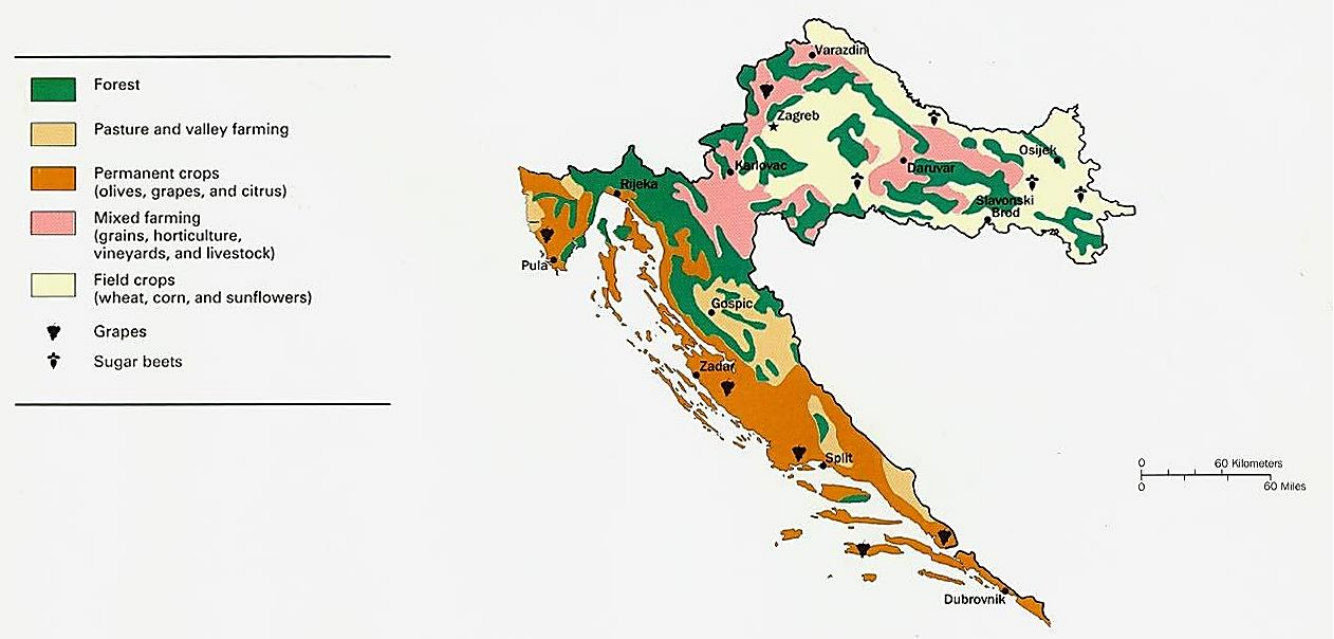
مهمترین محصولات صادراتی کشاورزی و غذایی کرواسی، گندم، ذرت، سویا، آفتابگردان، شکلات، شیرینی، بیسکویت و سایر غذاهای فرآوری شده و نوشیدنی‌ها است و واردات اش را گوشت خوک، گوشت گاو، لبنیات، میوه، سبزیجات و غذاهای فرآوری تشکیل می دهند.

حیوانات زنده، ۲۰۲۵	واردات	صادرات
خوک‌ها	۵۴۵۰۰۰ راس	۲۸۲۰۰۰ راس
گاو	۱۸۱۰۰۰ راس	۱۱۲۰۰۰ راس
گوسفند	۸۱۰۰۰ راس	۳۰۰۰ سر
مرغداری	۱۰,۷۱۴ میلیون پرنده	۸,۶۵۶ میلیون پرنده

منبع: سی‌بی‌اس، تولید دام در سال ۲۰۲۵، منتشر شده در ۲۵ سپتامبر ۲۰۲۶.

طبق گزارش سی‌بی‌اس، تولید شیر گاو در سال ۲۰۲۵ با ۵ درصد کاهش به تقریباً ۴۳۱٫۸ میلیون لیتر رسید؛ وزن زنده خوک‌ها ۱۰٫۶ درصد افزایش و تعداد خوک‌های ذبح‌شده ۱۶٫۱ درصد کاهش داشت.

در سال ۲۰۲۵ میانگین قیمت تولیدکننده گندم ۱۷۵٫۹۳ یورو ، ذرت ۱۷۷٫۵۹ یورو و آفتابگردان ۴۶۹٫۹۸ یورو در هر تن بوده است. همچنین قیمت شیر خام گاو ۰٫۵۱ یورو در هر لیتر بود، در حالی که قیمت خوک‌های با وزن بیش از ۵۰ کیلوگرم از ۱٫۶۱ یورو به ۱٫۴۰ یورو در هر کیلوگرم کاهش یافت.

بازارهای اصلی صادرات کرواسی

اتحادیه اروپا مهم‌ترین بازار تجارت خارجی کرواسی است. کشورهای عضو اتحادیه اروپا حدود دو سوم کل صادرات کالا و بیش از سه چهارم واردات کرواسی را تشکیل می‌دهند. آلمان، اسلوونی، ایتالیا، اتریش و مجارستان شرکای کلیدی اتحادیه اروپایی کرواسی هستند؛ در حالیکه بوسنی و هرزگوین و صربستان بازارهای مهم غیر اتحادیه ای آن بشمار می روند. البته این سهم‌ها مربوط به همه کالاها و نه فقط مواد غذایی و کشاورزی است.

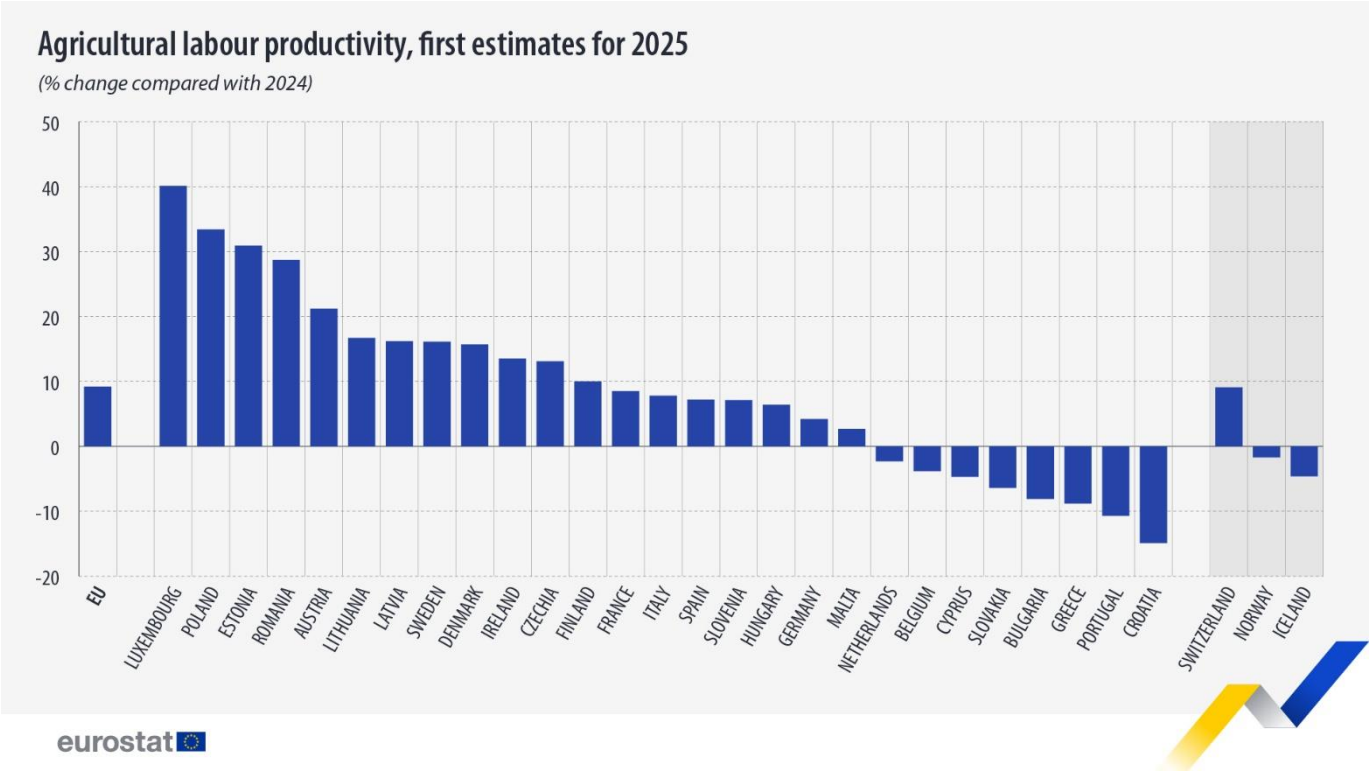
بازارهای جنوب شرقی اروپا به ویژه برای صنعت فرآوری مواد غذایی کرواسی بسیار اهمیت دارند، جایی که شرکت‌های مواد غذایی داخلی حضور طولانی مدت و شبکه‌های توزیع مستقر دارند و برندهای شناخته شده‌ای بحساب می آیند. به عنوان مثال، بوسنی و هرزگوین بزرگترین بازار صادراتی شراب کرواسی در سال ۲۰۲۵ بود که 40.6 درصد از کل ارزش صادرات آن را تشکیل می‌داد.

۳ .جایگاه کشاورزی کرواسی در اتحادیه اروپا و منطقه

کرواسی یک تولیدکننده کشاورزی نسبتاً کوچک در اتحادیه اروپا است که محصولات تخصصی متنوعی دارد اما مقیاس آن بسیار کمتر از فرانسه، آلمان، ایتالیا، اسپانیا یا لهستان است.

آژانس آمار اروپا (یورواستات) رشد بهره‌وری نیروی کار کشاورزی اتحادیه اروپا را در سال ۲۰۲۵، ۹,۲ درصد تخمین زده است؛ لوکزامبورگ (+۴۰,۱ درصد)، لهستان (+۳۳,۴ درصد) و استونی (+۳۰,۹ درصد) در این زمینه پیشتاز بودند، در حالی که کرواسی شدیدترین کاهش (-۱۴,۹ درصد) را ثبت کرد و پس از آن پرتغال (-۱۰,۷ درصد) و یونان (-۸,۸ درصد) قرار گرفتند.

در چارچوب منطقه‌ای، کرواسی در رقابت با کشورهای همسایه قابل توجه در بخش کشاورزی و غذایی روبروست. مجارستان و صربستان ظرفیت‌های کشاورزی بالایی دارند و تولیدکنندگان مهم منطقه‌ای غلات و دانه‌های روغنی می باشند. ایتالیا دارای صنعت فرآوری مواد غذایی به طور قابل توجهی توسعه‌یافته‌تر، برندهای غذایی شناخته شده بین‌المللی و کانال‌های صادراتی تثبیت‌شده است. اتریش به دلیل سازماندهی تولید کشاورزی، پیوندهای قوی بین کشاورزان و صنایع

غذایی و تولید با ارزش افزوده بالاتر، کشور برجسته ای است. اسلوونی، مشابه کرواسی، با چالش‌هایی مرتبط با اندازه مزرعه و محدودیت‌های جغرافیایی مواجه است و بوسنی و هرزگوین و صربستان نیز بازارهای صادراتی مهمی محسوب می شوند.

۴ .سیاست‌ها و استراتژی‌های کشاورزی بر اساس بودجه اتحادیه اروپا

سیاست کشاورزی کرواسی بر اساس برنامه استراتژیک سیاست مشترک کشاورزی (CAP) اتحادیه اروپا برای سال‌های ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۷ و استراتژی ملی کشاورزی تا سال ۲۰۳۰، بنا شده است و این سیاست بر درآمدها، رقابت‌پذیری، پایداری، توسعه روستایی و تجدید نسل تمرکز دارد.

در طرح اولیه CAP ، تقریباً ۳,۷۴۶ میلیارد یورو اختصاص داده شد که شامل ۱,۸۷۴ میلیارد یورو پرداخت مستقیم، ۱,۸۱۰ میلیارد یورو برای توسعه روستایی و ۶۲,۵ میلیون یورو برای مداخلات بخشی (بسته های کمک مالی هدفمند برای حمایت از بخش های خاص کشاورزی) بود. تامین مالی این بودجه، ۳,۳۸۵ میلیارد یورو تامین از اتحادیه اروپا و ۳۶۱,۶ میلیون یورو به صورت تأمین سرمایه گذاری مشترک ملی می بود.

بودجه برنامه‌ریزی‌شده	بخش CAP ، 2023-2027
۱,۸۷۴ میلیارد یورو	**پرداخت‌های مستقیم**
۱,۸۱۰ میلیارد یورو	**توسعه روستایی**
۶۲,۵ میلیون یورو	**مداخلات بخشی (بسته های کمک مالی هدفمند)**
۳,۷۴۶ میلیارد یورو	**مجموع**
۳,۳۸۵ میلیارد یورو	**تامین مالی اتحادیه اروپا**
۳۶۱,۶ میلیون یورو	**تأمین مالی مشترک ملی**

بودجه برنامه‌ریزی‌شده	بخش مورد تامین از بودجه اتحادیه اروپا
۵۲,۶ میلیون یورو	اهداف زیست‌محیطی و اقلیمی در توسعه روستایی
۴۶,۹ میلیون یورو	طرح‌های زیست‌محیطی تحت پرداخت‌های مستقیم
۸۲ میلیون یورو	LEADER
۳۷,۵ میلیون یورو	حمایت تکمیلی توزیع مجدد درآمد
۹۸ میلیون یورو	کشاورزان جوان

پرداخت‌های مستقیم برای تثبیت درآمد کشاورزان و حفظ فعالیت کشاورزی در نظر گرفته شده است، در حالی که بودجه توسعه روستایی از نوسازی مزارع، سرمایه‌گذاری در تأسیسات فرآوری، حفاظت از محیط زیست، توسعه زیرساخت‌ها و کمک به کشاورزان جوان پشتیبانی می‌کند. اقدامات حمایتی از کشاورزی نیز شامل کشاورزی ارگانیک، رفاه حیوانات و مدیریت کارآمدتر منابع زمین و آب می شود.

در ۱۵ اکتبر ۲۰۲۵، کمیسیون اروپا سومین اصلاحیه طرح استراتژیک CAP کرواسی را تصویب کرد و روند تطبیق مداخلات ملی کشاورزی با نیازهای این بخش را ادامه داد. اولویت‌های کلیدی این اصلاحیه، شامل تقویت پایداری اقتصادی مزارع کشاورزی، توسعه بخش فرآوری مواد غذایی، حمایت از کشاورزان کوچک و جوان و بهبود استانداردهای رفاهی حیوانات در پرورش دام های گاوی، خوکی، مرغی، گوسفندی و بز است.

استراتژی کشاورزی تا سال ۲۰۳۰ – اهداف و نتایج حاصل شده

پارلمان کرواسی در ۲۲ فوریه ۲۰۲۲، استراتژی کشاورزی کشور تا سال ۲۰۳۰، تحت عنوان «بیشتر از یک مزرعه» را برای افزایش ارزش تولید، بالا بردن قدرت رقابت‌پذیری و ارتقای خودکفایی غذایی تصویب کرد.

این استراتژی بر پایه چهار هدف اصلی بنا شده است: "افزایش بهره‌وری و رقابت‌پذیری بخش کشاورزی و غذا؛ تقویت پایداری و تاب‌آوری در برابر تغییرات اقلیمی؛ احیای اقتصاد روستایی و بهبود شرایط زندگی در مناطق روستایی؛ و ترویج نوآوری."

یکی از مهمترین اهداف این برنامه استراتژی، افزایش دادن ارزش سالانه تولید کشاورزی در کرواسی به رقم تقریباً ۴ میلیارد یورو تا سال ۲۰۳۰ می باشد. رقمی که طبق داده‌های CBS، در سال ۲۰۲۵ تقریباً ۳,۱۶ میلیارد یورو بوده است. بنابراین، دستیابی به این هدف استراتژیک مستلزم افزایش تقریباً ۸۴۰ میلیون یورویی یا افزایش ۲۶,۷ درصدی تا پایان این دهه است و این به معنای رشد اسمی متوسط سالانه تقریباً ۴,۸ درصدی در طول سال‌های ۲۰۲۶ تا ۲۰۳۰ می باشد. اگرچه دستیابی به این هدف امکان پذیر به نظر می‌رسد، اما سوال اصلی این است که آیا این افزایش ارزش، ناشی از رشد واقعی تولید و بهره‌وری خواهد بود یا در درجه اول از افزایش قیمت محصولات کشاورزی حاصل می‌شود.

- **نتایج مثبت**

ارزیابی رسمی این استراتژی که توسط وزارت کشاورزی در اوت ۲۰۲۶ منتشر شد، نتایج اجرای نامتوازن را تأیید می‌کند. بر اساس این گزارش، چهار مورد از هفت شاخص به مقادیر اهداف خود برای سال ۲۰۲۴ دست یافته‌اند و حتی در ۲ مورد از اهداف خود برای سال ۲۰۲۷ هم فراتر رفته اند. مهمترین پیشرفتها در کشاورزی ارگانیک ثبت شده است، جایی که سطح زیر کشت ارگانیک از 108169 هکتار در سال ۲۰۱۹ به 135447 هکتار در سال ۲۰۲۵ افزایش یافته است که از هدف 130000 هکتاری تعیین شده برای سال ۲۰۲۷ هم فراتر رفته است. همچنین در بخش آبیاری پیشرفت خوبی ثبت شده است و شاخص گزارش شده آن به 44660 هکتار رسیده که فراتر از هدف 44000 هکتاری در سال ۲۰۲۷ می باشد.

شاخص	دستاورد	هدف
ارزش تولیدات کشاورزی	€3.16bn (2025)	~€4bn (2030)
منطقه کشاورزی ارگانیک	135,447 ha (2025)	130,000 ha (2030)
آبیاری	44,660 ha	44,000 ha (2027)

منبع: وزارت کشاورزی، ارزیابی استراتژی کشاورزی، آگوست ۲۰۲۶.

- **نتایج منفی و چالش‌های باقی‌مانده**

با وجود آن اعداد امیدوارکننده، شاخص‌های دیگر با چالش جدی روبرو بوده اند. بهره‌وری نیروی کار کشاورزی در سال ۲۰۲۴ تنها به ۲۹,۳ درصد از میانگین اتحادیه اروپا رسیده است. سهم کشاورزان جوان از ۱۴,۰۴ درصد در سال ۲۰۲۴ به ۱۳,۸۹ درصد در سال ۲۰۲۵ کاهش داشته است. کرواسی با ساختار سنی نامطلوب در این بخش دست و پنجه نرم می‌کند، بطوریکه بیش از نیمی از کشاورزان، بالای ۶۰ سال سن دارند. همچنین تنها حدود ۳ درصد از زمین‌های کشاورزی کرواسی آبیاری می‌شوند که یکی از پایین‌ترین سهم‌ها در اتحادیه اروپا است.

تفاوت بین افزایش اسمی ارزش تولیدات کشاورزی و رشد واقعی آنها در تولیدات فیزیکی هم قابل توجه است. با وجود افزایش تقریباً ۷۰۰ تا ۸۰۰ میلیون یورویی در ارزش تولیدات از سال ۲۰۱۹، حجم فیزیکی تولید تا به امروز تنها ۰٫۶۵ درصد افزایش داشته است. این ارقام، سوالاتی را در مورد اثربخشی یارانه‌های موجود و توانایی آنها در ایجاد رشد بلندمدت در ظرفیت تولید مطرح می‌کند.

ساختار کشاورزی کرواسی، رقابت‌پذیری آن را بیشتر محدود می‌کند. بیش از ۷۰ درصد از واحد های کشاورزی در کرواسی خروجی استاندارد اقتصادی استاندارد کمتر از ۸۰۰۰ یورویی دارند و سایز یک واحد کشاورزی در کرواسی تقریباً معادل ۳۵ درصد از میانگین اتحادیه اروپا است. این کوچک بودن سایز، دسترسی به سرمایه را کم می کند، اقتصاد سایزی را محدود می نماید و سرمایه‌گذاری در فناوری‌های مدرن و سیستم‌های تولیدی را دشوارتر می سازد.

- **اولویت‌ها و اهداف باقی‌مانده**

در طول باقیمانده دوره اجرای استراتژی کشاورزی تا سال ۲۰۳۰ ، کرواسی باید بر دستیابی به اهداف تعیین‌شده خود از طریق اقدامات سیاستی هدفمند و استفاده مؤثرتر از بودجه عمومی و اتحادیه اروپا تمرکز کند. حمایت باید اولویت را به دارایی‌های کشاورزی بازارمحور، سرمایه‌گذاری در فناوریهای مدرن و بهبود رقابت‌پذیری مزارع، بدهد. همچنین تمایز واضح‌تری بین سیاست کشاورزی و سیاست توسعه منطقه‌ای لازم است تا اطمینان حاصل شود که بودجه در نظر گرفته شده برای تقویت تولید کشاورزی به طور متناسب به زیرساخت‌های عمومی روستایی اختصاص داده می‌شود.

بهبود مدیریت زمین‌های کشاورزی از دیگر اولویت‌هاست. وزارت کشاورزی اصلاحاتی را در قانون زمین‌های کشاورزی پیشنهاد کرده است تا ادغام زمین، بهبود کاربری زمین و ایجاد شرایط سختگیرانه‌تر برای کاربران زمین‌های کشاورزی دولتی را تشویق کند. کرواسی تقریباً ۱٫۵ میلیون هکتار زمین کشاورزی، از جمله حدود ۳۶۰ هزار هکتار زمین دولتی را تحت کشت دارد در حالی که بسیاری از زمین‌های خصوصی همچنان بدون استفاده باقی مانده‌اند. اقدامات پیشنهادی همچنین تأکید بیشتری بر حمایت مرتبط با تولید، به ویژه برای بخشهای دامداری و تولیدات میوه و سبزیجات دارد. این استراتژی همچنین با هدف تقویت نوآوری و افزایش ارزش اقتصادی تولید شده توسط بخش‌های کشاورزی و غذایی انجام می‌شود.

لذا اجرای آن باید از روش‌های مدرن تولید، سرمایه‌گذاری در ظرفیت‌های فرآوری و پیوندهای قوی‌تر بین تولیدکنندگان کشاورزی و صنایع غذایی پشتیبانی کند. پیشرفت باید در مقایسه با اهداف این استراتژی، با توجه ویژه به بهبودهای قابل اندازه‌گیری در بهره‌وری، رقابت‌پذیری، پایداری و ارزش تولید کشاورزی داخلی تا سال ۲۰۳۰، ارزیابی شود.

۵ .شرکت‌های پیشرو کشاورزی و مواد غذایی کرواسی

کشاورزی کرواسی، بسیاری از مزارع خانوادگی را با تولیدکنندگان بزرگ و یکپارچه مواد غذایی این کشور از جمله Podravka، Belje، PIK Vinkovci و Vupik ، ادغام کرده است.

یکی از بزرگترین ادغام های ساختاری، در اوایل ۲۰۲۵ رخ داد، زمانی که شرکت Podravka با خرید گروه بزرگ کشاورزی Fortenova و شرکت های زیر مجموعه اش از جمله Belje ، Vupik، PIK Vinkovci، Energija Gradec، Belje Agro-Vet وFelix ، تکمیل شد. این معامله در ۳۱ ژانویه ۲۰۲۵ کامل گردید و عملیات کشاورزی آن از طریق شرکت Podravka Agri مدیریت می‌شود.

Podravka تقریباً ۳۳ هزار هکتار زمین زراعی، ۳۷ مزرعه پرورش گاو و خوک و حدود ۲۲۵۰ کارمند کشاورزی را در بیش از ۱۰۰ مکان تحت پوشش خود دارد. Belje شامل تولیدات محصولات زراعی، دام، لبنیات، گوشت و شراب است. در حالی که PIK Vinkovci و Vupik در کشاورزی زراعی، سبزیجات، انبارداری و دامداری قابل توجه هستند.

سایر شرکت‌های مهم در زنجیره تأمین گسترده‌تر مواد غذایی در کرواسی را می توان شرکت های Kraš ، Vindija، Dukat، Atlantic Grupa، Žito و چندین کسب‌وکار دیگر نام برد. تمایز قائل شدن بین تولیدکنندگان اولیه کشاورزی و شرکت‌های فرآوری مواد غذایی امر مهمی است، زیرا کل درآمد آنها لزوماً نشان دهنده درآمد حاصله آنها از تولیدات اولیه کشاورزی نیست.

ادغام در امر کشاورزی می تواند در بهبود سایز و مقیاس، جذب سرمایه‌گذاری و امر صادرات، بهبود ایجاد کند. تمرکز تولید و قدرت بازار، چالش هایی را برای تولیدکنندگان کوچک‌تر و میزان توانایی آنها در مشارکت در زنجیره‌های تأمین با شرایط برابر، ایجاد می کند. بنابراین، توسعه روابط مشارکتی و سازمان‌های تولیدکننده برای پایدار کردن بلندمدت این بخش، امر مهمی خواهد بود.

۶ .چالش‌های اصلی و چشم‌انداز توسعه آینده کشاورزی کرواسی

علیرغم طبیعت مطلوب کرواسی و دسترسی آن به بودجه اروپا، کشاورزی کرواسی با چالش‌های ساختاری، جمعیتی، اقتصادی و زیست‌محیطی مداومی روبرو است. پراکندگی زمین‌های کشاورزی یک چالش بزرگ است. همچنین جمعیت کشاورزی در این کشور در حال پیر شدن است و کمبود نیروی کار و هزینه‌های بالای تولید، بر پایداری مزارع فشار وارد می‌کند. تغییرات اقلیمی، نوسانات قیمت و سختی رقابت در بازار واحد اتحادیه اروپا هم مزید بر علت است.

کرواسی که کشوری توریست پذیر است، همچنان به محصولات غذایی وارداتی وابستگی بزرگی دارد و تولیدات داخلی اش پاسخگو نیست. شکاف بین تولید اولیه کشاورزی و تقاضای مصرف‌کننده، ظرفیت عرضه داخلی را محدود می‌کند و به کسری تجارت کشاورزی و مواد غذایی دامن می‌زند. تولید دام و لبنیات به ویژه در معرض فشارهای مرتبط با هزینه‌های تولید، در دسترس بودن نیروی کار و الزامات سرمایه‌گذاری قرار دارد.

توسعه آتی این بخش، بین سال‌های ۲۰۲۶ تا ۲۰۳۰، به میزان واکنش مؤثر تولیدکنندگان به این چالش‌ها و سازگاری آنها با شرایط متغیر بازار و محیط زیست بستگی خواهد داشت. یک سناریوی مطلوب شامل بازده پایدارتر، افزایش تولید داخلی

و صادرات قوی‌تر محصولات با ارزش بالاتر خواهد بود. برعکس، بدتر شدن شرایط آب و هوایی، کاهش تعداد مزارع فعال و ادامه رکود در تولید، می‌تواند وابستگی به واردات را باز هم افزایش دهد.

در درازمدت، کرواسی ظرفیت توسعه محصولات غذایی تخصصی با کیفیت بالا، کشاورزی ارگانیک، محصولات دارای نشان جغرافیایی یا نام مبدا حفاظت‌شده، کشاورزی مدرن قابل کشت، تاکستان، زیتون‌کاری و بخش‌های دامداری منتخب دارد. پیوندهای قوی‌تر بین کشاورزی، گردشگری و مهمان‌نوازی نیز می‌تواند فرصت‌های بازار بیشتری ایجاد کند. تحقق این پتانسیل به سازگاری با فشارهای آب و هوایی و بازار، بهبود دسترسی به نیروی کار ماهر و تقویت همکاری ها در زنجیره‌های ارزشی در صنعت کشاورزی، بستگی دارد.

نتیجه‌گیری

کشاورزی کرواسی همچنان یک بخش مهم اقتصادی و استراتژیک با پتانسیل توسعه ای قابل توجه است که با ویژگی هایی چون داشتن شرایط طبیعی مطلوب، امکان تولیدات کشاورزی متنوع و دسترسی به بودجه قابل توجه اتحادیه اروپا پشتیبانی می‌شود. با این حال، علیرغم افزایش ارزش تولیدات کشاورزی به 3.16 میلیارد یورو در سال ۲۰۲۵، حجم واقعی تولید و بهره‌وری همچنان رقمی ضعیف است و کرواسی همچنان با وابستگی قابل توجهی به واردات مواد غذایی روبرو است. کسری تجارت کشاورزی و مواد غذایی، ساختار پراکنده مزارع، جمعیت کشاورز مسن، ظرفیت‌های ناکافی و فناوری های فرآوری و کاهش تولید دام و لبنیات، چالش‌های ساختاری مداوم این بخش را برجسته می‌کند. اگرچه کسری تجارت مواد غذایی در هفت ماه اول سال ۲۰۲۶ با کاهش روبرو بوده است اما کرواسی همچنان با مشکلات قابل توجهی در تقویت تولید داخلی و امر رقابت‌پذیری در بازار اروپا روبرو است.

با نگاهی به آینده باید خوش بین بود که استراتژی کشاورزی تا سال ۲۰۳۰، با پشتیبانی تقریباً 3.75 میلیارد یورویی بودجه برنامه‌ریزی شده تحت سیاست مشترک کشاورزی اتحادیه اروپا برای سال‌های ۲۰۲۳-۲۰۲۷، چارچوب مهمی را برای نوسازی این بخش، افزایش بهره‌وری و بهبود خودکفایی غذایی فراهم کند. پیشرفت در کشاورزی ارگانیک و آبیاری، همراه با سرمایه‌گذاری در فناوری کشاورزی، فرآوری مواد غذایی و ادغام تولیدکنندگان عمده، فرصت‌هایی را برای توسعه بیشتر فراهم می‌نماید. با این وجود، دستیابی به هدف استراتژیک ۴ میلیارد یورویی در تولید سالانه کشاورزی تا سال ۲۰۳۰، به چیزی بیش از رشد اسمی در ارزش خروجی نیاز دارد. تأکید بیشتر بر ادغام زمین، نوسازی نسل‌ها، نوسازی، تولید با ارزش بالاتر و استفاده مؤثرتر از بودجه اتحادیه اروپا، اموری ضروری خواهند بود. چشم‌انداز بلندمدت کشاورزی کرواسی در نهایت به توانایی آن در تبدیل حمایت مالی و اهداف استراتژیک به افزایش قابل اندازه‌گیری در تولید داخلی، بهره‌وری و رقابت‌پذیری، ضمن کاهش وابستگی به واردات و تقویت تاب‌آوری بخش‌های کشاورزی و غذایی بستگی دارد.

منابع

۱. اداره آمار کرواسی - حساب‌های اقتصادی کشاورزی، ۲۰۲۵
https://podaci.dzs.hr/2026/en/120996
۲. اداره آمار کرواسی – تولید دام، ۲۰۲۵
https://podaci.dzs.hr/2026/hr/120985
۳. اداره آمار کرواسی - قیمت‌های کشاورزی، ۲۰۲۵
https://podaci.dzs.hr/2025/hr/97347
۴. اداره آمار کرواسی – تجارت خارجی کالا، ۲۰۲۶
https://podaci.dzs.hr/2026/hr/121065
۵. اداره آمار کرواسی – تجارت خارجی کالا، ۲۰۲۵
https://podaci.dzs.hr/2026/hr/121291
۶. یوروستات - بهره‌وری نیروی کار کشاورزی در اتحادیه اروپا، ۲۰۲۵
https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20251217-2
۷. کمیسیون اروپا - طرح استراتژیک CAP کرواسی ۲۰۲۳-۲۰۲۷
https://agriculture.ec.europa.eu/cap-my-country/cap-strategic-plans/croatia_hr
۸. وزارت کشاورزی – استراتژی کشاورزی تا سال ۲۰۳۰
https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/poljoprivreda-173/strategija-poljoprivrede-do-2030-godine/4149
۹. HRT – اهداف کشاورزی کرواسی برای سال ۲۰۳۰ دست‌نیافتنی نیستند
https://radio.hrt.hr/radio-osijek/vijesti/ciljevi-hrvatske-poljoprivrede-do-2030-godine-nisu-nedostizni-12945070
۱۰. فهرست جوتارنجی - فراتر از یک استراتژی مزرعه: نتایج و چالش‌ها
https://www.jutarnji.hr/novac/aktualno/strategija-vise-od-farme-2030-rezultati-izazovi-konferencija-cepin-15751300
۱۱. فهرست جوتارنجی - استراتژی، هدفی بلندپروازانه را تعیین می‌کند، اما رشد تولید سالانه تنها ۰٫۵٪ است
https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/strategija-je-utvrdila-ambiciozan-cilj-ali-rast-proizvodnje-je-0-5-godisnje-15753562
۱۲. گروه پادراوکا - بخش کشاورزی
https://podravkagrupa.com/hr/poljoprivreda/
۱۳. یوروستات - پایگاه داده تجارت بین‌المللی کالا (کامکست)
https://ec.europa.eu/eurostat/web/international-trade-in-goods/database